

Kommissionens meddelande om banksektorns konkurrenskraft

Finansdepartementet

Dokumentbeteckning

COM(2026) 615

Celexnummer 52026DC0615

Meddelande från kommissionen till parlamentet, rådet, Europeiska centralbanken, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Banksektorns konkurrenskraft och den inre marknaden för bankverksamhet

Sammanfattning

Den 17 juli presenterade Europeiska kommissionen ett meddelande om konkurrenskraften i EU:s banksektor, med åtgärder för att stärka den inre marknaden för banktjänster. Syftet är att skapa en mer integrerad, effektiv och konkurrenskraftig banksektor, med målet att stärka EU:s ekonomi och finansiera tillväxt, innovation och strategiska prioriteringar. Kommissionen anser att regelverket för banker är alltför komplext, att tillämpningen skiljer sig för mycket åt mellan olika medlemsstater, samt att det behövs en bättre avvägning i fråga om hur risktagande och motståndskraft balanseras. Meddelandet innehåller beskrivningar av kommande reformförslag för att i) främja integrationen på den inre marknaden för banktjänster, ii) genomföra de internationella standarderna för banktillsyn med hänsyn till europeiska särdrag och iii) minska komplexiteten i regelverket. Meddelandet utgör en central del av kommissionens strategi för en gemensam spar- och investeringsunion. Kommissionen avser att presentera konkreta lagförslag under första kvartalet 2027.

Regeringen välkomnar kommissionens arbete med att stärka den inre marknaden för banktjänster och med att se över ändamålsenligheten i EU:s bankregelverk. Regelverket är alltför komplext och väl avvägda förenklingsåtgärder kan underlätta och öka transparensen för myndigheter och bransch. Regeringen betonar vikten av ett stabilt och motståndskraftigt finansiellt system, med tillräckliga och användbara resurser i bankerna som kan dämpa negativa konsekvenser av oväntade störningar. Detta är en förutsättning för långsiktig tillväxt och för bankernas förmåga att över tid förse hushåll och företag med krediter och andra tjänster, även vid ekonomiska nedgångar. Regeringen kommer att ta ställning till respektive förslag då de presenteras.

1. Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionens meddelande är en del i strategin för spar- och investeringsunionen som presenterades den 19 mars 2025 (se faktapromemoria 2024/25:FPM33), vilken innehåller reformer för både bank- och kapitalmarknader. Ytterst är målsättningen ökad ekonomisk tillväxt och stärkt europeisk konkurrenskraft. De reformförslag som kommissionen presenterar ligger i linje med EU:s konkurrenskraftskompass, rekommendationerna i Mario Draghis och Enrico Lettas rapporter, vilka båda lyfter fram att bankerna har en central roll för att stärka den inre marknaden och EU:s konkurrenskraft, samt kommissionens inre marknadsstrategi (se faktapromemoria 2024/25:FPM46).

Kommissionen lyfter fram att bankerna har en central roll för EU:s ekonomi och att en integrerad och konkurrenskraftig banksektor är nödvändig för att finansiera tillväxt, innovation och strategiska prioriteringar. Sedan den globala finanskrisen har EU utvecklat ett gemensamt regelverk för tillsyn och krishantering. Kommissionen konstaterar att banksektorn under samma tid har förändrats i grunden, med stärkt motståndskraft genom högre kapitalnivåer och större likviditetsbuffertar. Kommissionen anser dock att den europeiska banksektorn fortsatt är fragmenterad och att regelverket har blivit alltför komplext i vissa hänseenden. Detta behöver åtgärdas för att stärka sektorns konkurrenskraft och säkerställa dess förmåga att finansiera EU:s ekonomi.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionen identifierar tre huvudsakliga reformområden för EU:s banksektor. Dessa är att i) främja integrationen på den inre marknaden för banktjänster, ii) genomföra internationella standarder för banktillsyn med beaktande av europeiska särdrag och iii) förenkla ett alltför komplext regelverk. För respektive avsnitt ger kommissionen en inledande problembeskrivning och presenterar en inriktning för kommande förslag till reformer och åtgärder. Det handlar i huvudsak om reformer av EU:s kapitaltäckningsregelverket för banker och riktade reformer av reglerna för bankkrishantering. Vidare beskrivs reformåtgärder av bankernas rapporterings- och offentliggörandekrav samt samspelet mellan olika lagstiftningsnivåer och koordineringen mellan ansvariga myndigheter och institutioner.

En central punkt i kommissionens meddelande handlar om att det kommer att krävas en förändring hos lagstiftare, tillsynsmyndigheter och branschaktörer i synen på balansen mellan risktagande och finansiell stabilitet. Detta handlar dels om att riskhanteringen ska inriktas på de mest relevanta riskerna, dels om att undvika en kultur med nolltolerans mot risker, eftersom det kan begränsa bankernas möjligheter att stödja den ekonomiska utvecklingen. Bankerna behöver även avstå från att fortlöpande efterfråga ytterligare vägledning och en alltför detaljerad reglering.

1.2.1 Främja integration i kombination med lämpliga skyddsåtgärder

Kommissionen anser att EU:s banksektor är alltför fragmenterad mellan medlemsstaterna, vilket hindrar den från att uppnå stordriftsfördelar, effektivitetsvinster och en produktiv användning av resurser och geografisk diversifiering över nationsgränserna. Fragmenteringen speglar enligt kommissionen att det finns en uttalad nationell prägel i regelverken som hämmar gränsöverskridande verksamhet. Exempel som nämns är nationella skillnader i hur EU:s regler genomförs och utformningen av kapital- och likviditetskraven för gränsöverskridande koncerner. Kommissionen vill reformera reglerna i syfte att förbättra förutsättningarna för gränsöverskridande verksamhet. Kommissionen avser även att lägga fram åtgärder för att förbättra krishanteringen av gränsöverskridande bankkoncerner och minska bankernas sammanlänkning med enskilda länders ekonomier.

Kommissionen avser återkomma med förslag om bland annat

- reformer av kapital- och likviditetskraven för gränsöverskridande bankkoncerner i syfte att möjliggöra en friare allokering av resurser inom koncernen,
- åtgärder för att främja geografisk diversifiering av bankernas investeringar i statsobligationer, samt
- ersätta kommissionens tidigare förslag om en gemensam europeisk insättningsgaranti för bankunionen (se faktapromemoria 2015/16:FPM27), med en översyn av strukturen för EU:s insättningsgarantiramverk, i syfte att förbättra ansvaret för och finansieringen av krishanteringsåtgärder på både unions- och nationell nivå.

1.2.2 Genomföra internationella standarder med beaktande av europeiska särdrag

Kommissionen anser att internationella standarder, däribland Baselstandarderna, utgör en grund för rättvisa och konkurrenskraftiga regler. I samband med att standarderna genomförs i olika jurisdiktioner behöver de dock anpassas för att ta hänsyn till specifika förhållanden och särdrag. I EU håller för närvarande Basel III-standarderna – dvs. ändringarna som följde i kölvattnet av den globala finanskrisen – på att fasas in. Här ingår det s.k. Baselgolvet, vilket innebär en begränsning för hur mycket en bank kan sänka sitt riskvägda kapitalkrav i förhållande till regelverkets schablonberäkning, och även ett antal tidsbegränsade övergångsbestämmelser, som innebär lättnader i kapitalkravet för utlåning till företag som saknar kreditbetyg och för bostadskrediter. Mot bakgrund av bankernas roll som kreditgivare och hur standarderna anpassats i andra jurisdiktioner konstaterar kommissionen att ytterligare reformer kan vara nödvändiga för att värna en internationellt jämn spelplan.

Kommissionen ser även behov av ökad proportionalitet i regelverket. Eftersom EU, till skillnad från andra jurisdiktioner, tillämpar internationella standarder på samtliga banker oavsett storlek eller komplexitet finns behov av riktade anpassningar i syfte att förenkla för små och icke-komplexa banker. Kommissionen önskar även främja banksektorns tekniska utveckling, innovation och digitalisering.

Kommissionen avser att återkomma med förslag om bland annat

- anpassningar av de internationella standarderna för att balansera banksektorns motståndskraft med dess kapacitet för kreditgivning; detta

inbegriper exempelvis frågorna om utlåning till företag som saknar kreditbetyg, bostadskrediter och specialutlåning,

- anpassningar av kriterier och förenklingar av krav för små och icke-komplexa banker, samt
- översyn av reglerna för mjukvaruinvesteringar, utvärdering om möjliga anpassningar av reglerna för ersättningar, och möjliga åtgärder för att öka finansieringstillgången till företag med verksamhet inom immateriella rättigheter.

1.2.3 Förenkling av ett komplext regelverk

Kommissionen noterar att EU:s banksektor under senare år blivit alltmer motståndskraftig tack vare de reformer som genomförts efter den globala finanskrisen. Regelverket har dock blivit alltför komplext, dels i fråga om flera nivåer av regler och vägledningar, dels i fråga om flera tillsynsperspektiv från olika regelverk och myndigheter på både nationell och EU-nivå. Sammantaget har detta lett till att det finns många parallella och delvis överlappande krav, vilket försvårar regelefterlevnaden och tillsynen. I tillägg konstaterar kommissionen att kraven rörande rapportering och offentliggörande i många fall blivit betungande, kostsamma och överlappande.

Kommissionen avser att återkomma med förslag om bland annat

- enklare och färre kapitalkrav, inbegripet färre makrotillsynsverktyg (kapitalbuffertar) med mindre utrymme för nationella anpassningar,
- ökad efterlikning av de internationella standarderna när det gäller krav på eget kapital och nedskrivningsbara skulder (resolutionskraven), samt
- samordningsmekanismer mellan ansvariga myndigheter så att kraven sätts på ett mer samstämmigt och holistiskt sätt och en övergång till ett mer integrerat rapporteringsramverk, inklusive att öka delningen av data mellan myndigheter.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Inte aktuellt då kommissionens meddelande inte innehåller lagförslag.

Lagförslag väntas presenteras under första kvartalet 2027.

1.4 Budgetära konsekvenser och konsekvensanalys

Innan enskilda förslag till direktiv eller förordningar presenteras är det svårt att skatta budgetära konsekvenser. I vanlig ordning är regeringens utgångspunkt att eventuella kostnader som de kommande förslagen kan leda till för den nationella budgeten ska finansieras i linje med de principer om neutralitet för statens budget som riksdagen beslutat om (prop. 1994/95:40, bet. 1994/95:FiU5, rskr. 1994/95:67), samt att eventuella utgiftsdrivande åtgärder i EU-budgeten behöver finansieras genom omprioriteringar i den fleråriga budgetramen (MFF).

2. Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar kommissionens arbete med att stärka den inre marknaden för banktjänster och med att se över ändamålsenligheten i EU:s bankregelverk. Arbetet bör sträva efter ökad effektivitet för både bransch och myndigheter.

Regeringen noterar kommissionens målsättning att finna en mer ändamålsenlig balans mellan risktagande och finansiell stabilitet. Som en utgångspunkt vill regeringen betona vikten av ett stabilt och motståndskraftigt finansiellt system, med tillräckliga och användbara resurser i bankerna som kan dämpa negativa konsekvenser av oväntade störningar. Detta är en förutsättning för långsiktig tillväxt och för bankernas förmåga att över tid förse hushåll och företag med krediter och andra tjänster, även vid ekonomiska nedgångar.

Regeringen delar kommissionens åsikt att regelverket är alltför komplext. Väl avvägda förenklingsåtgärder kan underlätta tillämpningen av reglerna och tillsynen, öka transparensen och bidra till minskade administrativa bördor för både myndigheter och bransch. Regeringen kan se fördelar med minskad komplexitet i fråga om de samlade kapital- och resolutionskraven inklusive buffertarna, regelbördan för små och icke-komplexa banker, och för att säkerställa en effektiv rapportering utan överlappande krav. Anpassningar bör vara proportionerliga till risken och komplexiteten i bankernas verksamhet, värna en riskbaserad tillsyn, samt säkerställa tillräckliga och användbara buffertar.

Regeringen anser att EU:s kapitaltäckningsregelverk ska ta sin utgångspunkt i internationella standarder med syftet att värna en jämn internationell spelplan och finansiell stabilitet på global nivå. Baselstandarderna utgör en förutsättning för reformer som skapar jämna konkurrensvillkor inom och utanför EU. Eventuella anpassningar bör vara väl riktade och säkerställa att bankernas kapitalkrav även framgent speglar riskerna i deras verksamhet.

Regeringen välkomnar en diskussion om hur integrationen av EU:s bankmarknad kan förbättras, även om flera viktiga orsaker till fragmenteringen längs med nationella gränser ligger utanför bankregelverket. Det är samtidigt viktigt att säkerställa en välfungerande krishantering av gränsöverskridande bankkoncerner. Regeringen anser i det avseendet att det är av särskild vikt att bankerna även framgent så långt som möjligt själva bär kostnaderna för sitt risktagande. Denna princip är central för att skydda offentliga medel och för att värna en sund incitamentsstruktur samt allmänhetens förtroende för insättningsgarantin genom att säkerställa tillräckliga resurser.

Väl underbyggda konsekvensutredningar, med analys av de samlade effekterna på den finansiella sektorns stabilitet och banksektorns motståndskraft, kommer att utgöra en viktig förutsättning för ett framgångsrikt reformarbete. Regeringen anser vidare att det är viktigt att kommande lagförslag tar vederbörlig hänsyn till medlemsstater som inte deltar i bankunionen och inte har euron som valuta.

Regeringen kommer att ta ställning till respektive förslag då de presenteras.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter till meddelandets närmare innehåll är inte kända. Bland medlemsstaterna finns dock en samsyn om att bankerna har en viktig roll i att finansiera EU:s ekonomi. Det finns även en samsyn om att regelverket är komplext och att förenkling bör vara möjlig.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter till meddelandets närmare innehåll är inte kända. Europeiska bankmyndigheten och Europeiska centralbanken har innan meddelandet publicerat texter med åtgärder man vill se på området. Båda institutionerna framhåller vikten av att värna motståndskraften i banksektorn men pekar på att det finns flera områden där förenkling är möjlig. Dessa

områden är till exempel färre buffertar, ökad grad av proportionalitet, inte minst för små och icke-komplexa banker, och minskad rapporteringsbörda.

2.4 Remissinstansernas och andra intressenters ståndpunkter

Som en del av arbetet med att ta fram rapporten genomförde kommissionen en konsultation under våren 2026. Finansinspektionen, Riksbanken och Riksgäldskontoret skickade in ett gemensamt svar. Myndigheterna ser möjligheter till förenkling av regelverket, och lyfter samtidigt fram vikten av att värna banksektorns motståndskraft och stabiliteten på de finansiella marknaderna. Myndigheterna ser exempelvis fördelar med ett enklare regelverk för små och icke-komplexa banker, och att detta skulle kunna leda till minskade kostnader, samtidigt som det även skulle kunna öka effektiviteten i tillsynsarbetet. Även Svenska Bankföreningen svarade på kommissionens konsultation, där föreningen uttrycker att banksektorn är viktig för Europas ekonomi och tillväxt. Föreningen anser att de samlade kraven och regelbördan måste ses över om banksektorn ska kunna utöka sitt bidrag till EU:s produktivitet, konkurrenskraft och finansiering av långsiktiga investeringar. Vikten av minskad administrativ börda, riskkänslighet och proportionalitet lyftes särskilt fram, samt att det är nödvändigt med en helhetsbild i fråga om de samlade kapitalkraven.

3. Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt då detta rör ett meddelande och inte ett lagförslag.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Inte aktuellt då detta rör ett meddelande och inte ett lagförslag.

4. Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Diskussioner mellan medlemsstater och kommissionen väntas pågå under hösten 2026. Lagförslag på området väntas presenteras första kvartalet 2027.

4.2 Fackuttryck och termer

-